

Tomasz „Polimerek” Ganicz

Stowarzyszenie Wikimedia Polska

Jakość i obszerność opisu tematów chemicznych w Wikipedii

Co to jest Wikipedia?

„Wyobraź sobie świat, w którym każda osoba na planecie ma dostęp do sumy wiedzy całej ludzkości. Do tego właśnie dążymy”

Jimmy „Jimbo” Wales – założyciel Wikipedii

Wikipedia to **wolny**, wielojęzyczny, otwarty projekt encyklopedyczny prowadzony przez **Wikimedia Foundation**. Jej nazwa to kombinacja słów **wiki** i encyklopedia. Uruchomiona w styczniu 2001 r. stała się największym, najszybciej rozrastającym się i najbardziej popularnym zbiorem wiedzy dostępnym bezpłatnie przez internet.

Otwarta i wolna twórczość

Definicja Richarda Stallmana wolnego oprogramowania:

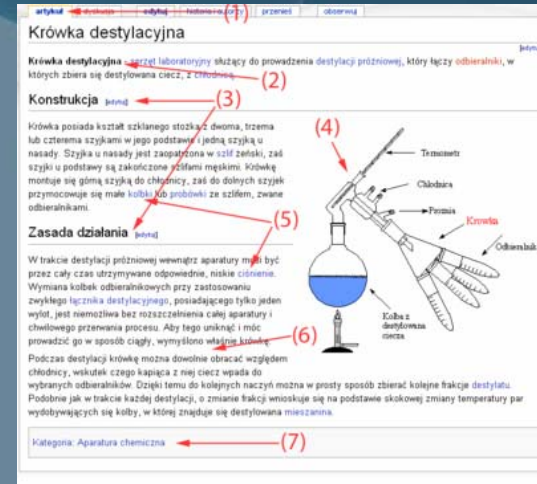
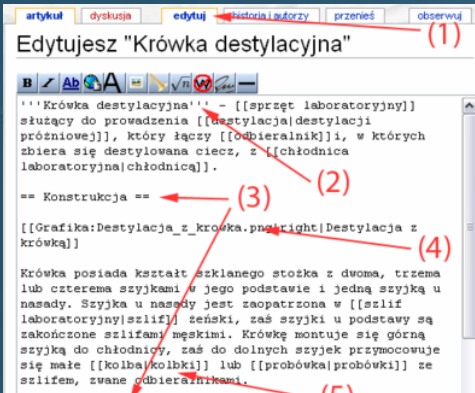
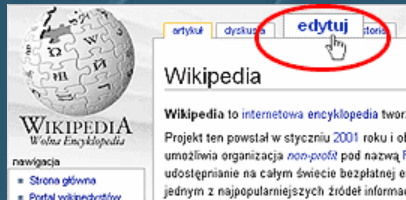
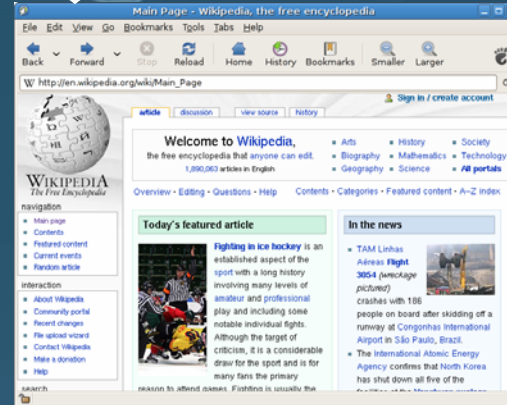
„Słowo „wolny” w naszej nazwie nie odnosi się do ceny; odnosi się do wolności. Po pierwsze, wolności do kopiowania programu i przekazywania go Twoim sąsiadom, dzięki czemu mogą oni z niego korzystać tak jak Ty. Po drugie, wolność przerabiania programu, dzięki czemu to Ty możesz kontrolować program, a nie on Ciebie.”

**GNU Free Documentation License
Creative Commons License
Design Science License
Free Creations License, Free Art Licence
Open Content License
Open Directory Project License
Open Gaming License
Open Publication License**

Technologia wiki

Wadowna edycja

artykuł dyskusja edytuj historia i autorzy przemień obserwuj

Edytujesz "Krówka destylacyjna" (1)

[[Grafika:Destylacja z krowka.p|krówką]]

Krówka posiada kształt szklanego stożka z dwoma, trzema lub czterema szyjkami w jego podstawie i jedną szyjką u nasady. Szyjka u nasady jest zaopatrzona w szlif żeński, zaś do dolnych szyjek przymocowuje się małe kolbki lub probówki ze szlifem, zwane odbieralnikami.

== Konstrukcja == (3)

== Zasada działania ==

W trakcie destylacji próżniowej być przez cały czas utrzymywane [[ciśnienie]]. Wymiana kolbek odbieralnikowych przy zastosowaniu zwykłego [[łącznik destylacyjny]], posiadającego tylko jeden wylot, jest niemożliwa bez rozszczelnienia całej aparatury i chwilowego przerwania procesu. Aby tego uniknąć i móc prowadzić go w sposób ciągły, wymyślono właśnie krówkę.

Podczas destylacji krówkę można dowolnie obracać względem chłodnicy, wskutek czego kapiąca z niej ciecz wpada do wybranych odbieralników. Dzięki temu do kolejnych naczyń można w prosty sposób zbierać kolejne frakcje destylatu. Podobnie jak w trakcie każdej destylacji, o zmianie frakcji wnioskuje się na podstawie skokowej zmiany temperatury par wydobywających się kolby, w której znajduje się destylowana mieszanina.

[[Kategoria:Aparatura chemiczna]]

artykuł dyskusja edytuj historia i autorzy przemień obserwuj

Krówka destylacyjna

Krówka destylacyjna - sprzęt laboratoryjny służący do prowadzenia destylacji próżniowej, który łączy odbieralniki, w których zbiera się destylowana ciecz, z chłodnicą. (2)

Konstrukcja

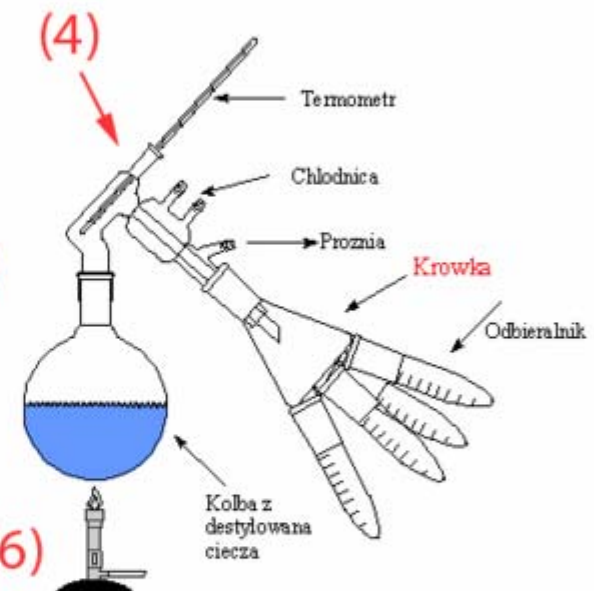
Krówka posiada kształt szklanego stożka z dwoma, trzema lub czterema szyjkami w jego podstawie i jedną szyjką u nasady. Szyjka u nasady jest zaopatrzona w szlif żeński, zaś szyjki u podstawy są zakończone szlifami męskimi. Krówkę montuje się górną szyjką do chłodnicy, zaś do dolnych szyjek przymocowuje się małe kolbki lub probówki ze szlifem, zwane odbieralnikami. (3)

Zasada działania

W trakcie destylacji próżniowej wewnątrz aparatury musi być przez cały czas utrzymywane odpowiednie, niskie ciśnienie. Wymiana kolbek odbieralnikowych przy zastosowaniu zwykłego łącznika destylacyjnego, posiadającego tylko jeden wylot, jest niemożliwa bez rozszczelnienia całej aparatury i chwilowego przerwania procesu. Aby tego uniknąć i móc prowadzić go w sposób ciągły, wymyślono właśnie krówkę. (5)

Podczas destylacji krówkę można dowolnie obracać względem chłodnicy, wskutek czego kapiąca z niej ciecz wpada do wybranych odbieralników. Dzięki temu do kolejnych naczyń można w prosty sposób zbierać kolejne frakcje destylatu. Podobnie jak w trakcie każdej destylacji, o zmianie frakcji wnioskuje się na podstawie skokowej zmiany temperatury par wydobywających się kolby, w której znajduje się destylowana mieszanina. (6)

Kategoria: Aparatura chemiczna (7)

Zmiany są widoczne natychmiast po zap brudnopisie.

Wklejanie cudzych tekstów zabronione!

Wstaw do Wikipedii udostę GNU Free Document Text and graphics under the GFDL. Tekst będzie dowolnie zmieni.

Wypełnij opis zmian (?):

To jest drobna zmiana Obserwuj

Zapisz Pokaż podgląd Podgląd zmian Anuluj Pomoc w edycji

Początki

marzec 2000

Jimmy Wales i Larry Sanger zakładają projekt Nupedia

prior art.: Interpedia, Everything2, h2g2;

pisana przez ekspertów, 7-stopniowy peer-review, efekt: 24 artykuły gotowe, 74 w rozwoju, projekt zamknięto we wrześniu 2003 r.; licencja NOCL - później GNU FDL; Richard Stallman z FSF tworzy GNUpedię – mniej biurokracji, bardziej otwarta

15 stycznia 2001

uruchomienie Wikipedii

powstała z inicjatywy Larrego Sangera, łączy w sobie zalety Nupedii i GNUpedii, dodając jednocześnie mechanizmy WikiWikiWeb, Wikipedia powstaje początkowo w wersji angielskiej, później w wielu wersjach lokalnych

26 września 2001

polska wersja Wikipedii

Krzysztof Jasiutowicz i Paweł Jochym tworzą polski odpowiednik Wikipedii, początkowo jako PWES (Polska Wolna Encyklopedia Sieciowa), 12 stycznia 2002 staje się częścią międzynarodowej Wikipedii

Wikipedia obecnie

- Ponad **480 000** artykułów w polskiej Wikipedii
- Ponad **2,3 miliona** artykułów w angielskiej Wikipedii
- Ponad **10 milionów** artykułów we wszystkich językach
- Ok. 2,5 mln. plików w Wikimedia Commons
- 250 wersji językowych
- 9. pod względem popularności serwis w internecie (Alexa, 26 lutego 2007)
- Polska wersja – 4. pod względem liczby artykułów
- Polska wersja – 9. najczęściej odwiedzana strona WWW, **nr. 1 w kategorii „edukacja”** ([Gemius, grudzień 2007](#))

Kontrola merytoryczna...

Historia edycji "Krówka destylacyjna"

[Zobacz rejestr](#)

(od końca | [Początek](#))

Wersja z dnia 22:43, 2 cze 2004 (edytuj) **Wersja z dnia 11:07, 20 cze 2004 (edytuj)**

Przestrzeń nazw: odwróć wybór

3 kwi 2008

Linia 1:

[[kategoria:Krówka destylacyjna]]

Linia 7:

[[Grafika:Krówka destylacyjna]]

Wkład użytkownika

Dla użytkownika [Polimerek](#) ([dyskusja](#) | [zablokuj](#) | [blokady](#) | [Rejestry operacji](#) | [Skasowany wkład użytkownika](#))

Liczba obserwowanych przez Ciebie stron: 1 225, nie licząc stron dyskusji.

Szukaj wkładu

Pokaż wkład nowych użytkowników

Adres IP lub nazwa użytkownika

Pokaż ostatnie | | | godz. , | | dni ([wszystkie](#))

Przestrzeń nazw:

Od roku (i wcześniej): Od

[Ukryj edycje botów](#) | [Ukryj moje edycje](#) | [Ukryj drobne edycje](#)

3 kwi 2008

(od końca | [od początku](#)) [Zobacz](#) (naciśnij [Z](#) na klawiaturze)

- mb** 11:59 [Percy Bysshe Shelley](#) (rózn; hist) ... (0) ... [SieBot](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (robot poprawia: *zh:珀西·比希·雪莱*)
- mb** 11:50 [Suahili](#) (rózn; hist) ... (-11) ... [Escarbot](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (robot poprawia: *mk:Ceaxunu*)
- 11:01 [Real Madryt](#) (rózn; hist) ... (+111 397) ... [ClueBot](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (Anulowanie wersji użytkownika *83.20.92.104* do wersji użytkownika *Airwolf*. *Zgłoś nieprawidłowy rewert. Wikipedysta:ClueBot. (3533) (Bot)*)
- mb** 10:08 [Boeing 787](#) (rózn; hist) ... (+18) ... [JAnDbot](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (robot dodaje: *cs:Boeing 787*)
- 09:57 [Wikipedia:Strony do usunięcia](#) (rózn; hist) ... (+28) ... [Abdel](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (drobne techniczne)
- m** 09:46 [Dart](#) (rózn; hist) ... (+58) ... [Agianni](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (→Polskie Strony: **[http://www.dart.slask.pl Dart na Śląsku i Zagłębiu]*)
- 08:56 [Wikipedia:Lista NPA](#) (rózn; hist) ... (+129) ... [Booserr](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (→Książnica Beskidzka)
- mb** 08:08 [Henryk V \(cesarz rzymski\)](#) (rózn; hist) ... (+40) ... [VolkovBot](#) ([dyskusja](#) | [edycje](#) | [zablokuj](#)) (robot dodaje: *ro:Henric al V-lea, Împărat Roman*)

...w oparciu o społeczność i zasady

- **Neutralny punkt widzenia**: „bezstronne prezentowanie różnych poglądów bez wskazywania, który jest słuszny”.
- Zakaz umieszczania **twórczości własnej**, t.j. opisów rozmaitych nieopublikowanych teorii, danych, hipotez, argumentów czy pomysłów, które można nazwać „twórczością literacką czy swobodną interpretacją historii”.
- Podstawowym kryterium umieszczania treści w Wikipedii jest jej **weryfikowalność**, a nie jakaś absolutna prawdziwość. Oznacza to, że publikujemy tylko taki materiał, który da się zweryfikować w oparciu o wiarygodne, opublikowane źródła.

Kto edytuje?

- **Wikipedyści**

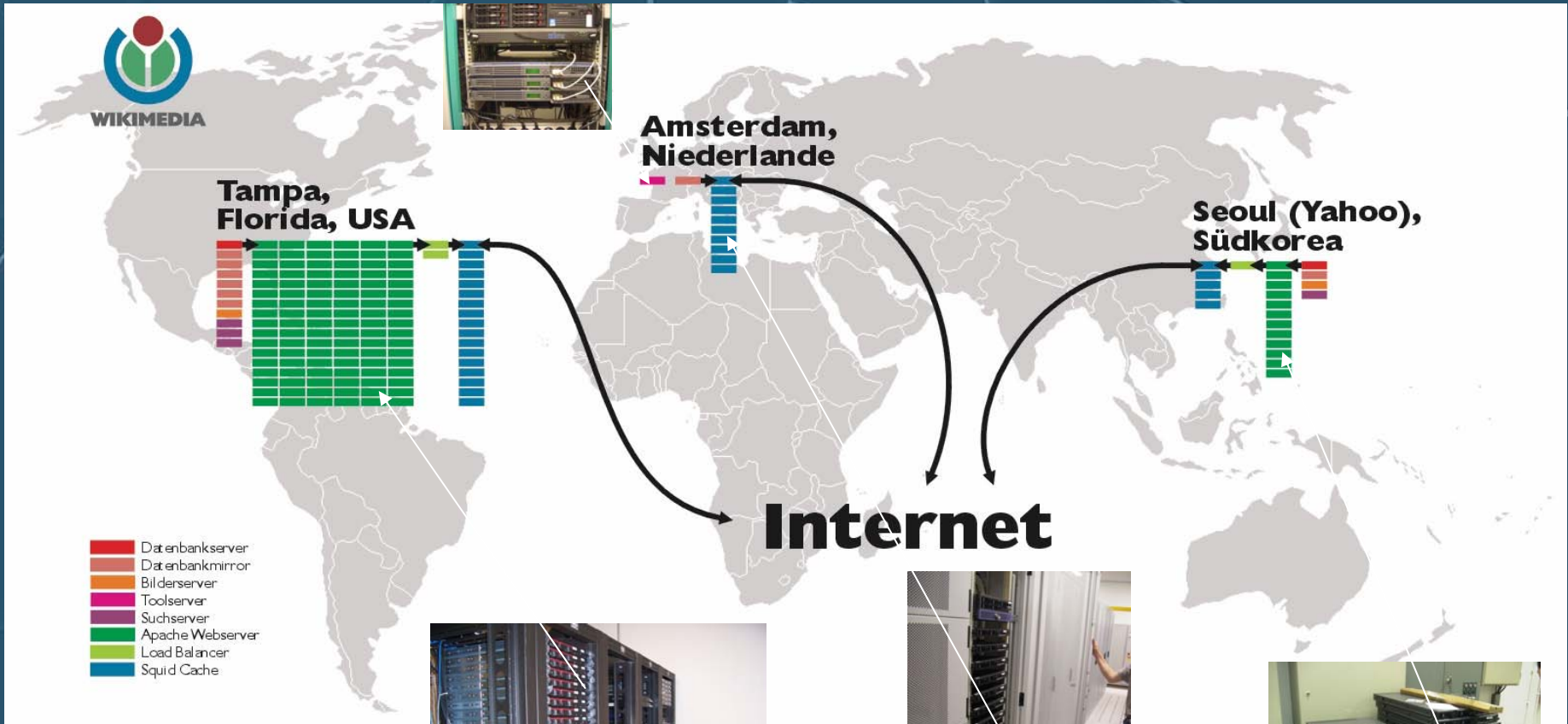

- **Wieloletni**

- **Wykształceni**

Serwery

Serwery, łącza, baza, zatrudnienie

- Ok. 350 serwerów – systematycznie wymienianych – planowane zakupy w I kwartale 2008: 500 000 USD – roczne zapotrzebowanie szacowane na ok. 2,5 mln USD w 2008 r.
- Łącze: Tampa: 200-350 Mbps, 1000-3000 połączeń/s – ok. 35 000 USD/miesiąc
- Wielkość bazy: „raptem” 2,5 TB – sam hosting bazy to niewielki koszt
- Zatrudnienie: 9 osób – CEO + 3 osoby w biurze w San Francisco, 2 „oficerów”, 4 techników i programistów
- i oczywiście tysiące wolontariuszy

Teoretyczna wartość przestrzeni reklamowej:
ok. 50 mln USD/rok

Wartość całego projektu, jeśli by był firmą:
od 500 mln do 5 mld USD !!!!

Wikimedia Commons

- Uruchomione 7 września 2004
- Repozytorium mediów wspólne dla wszystkich projektów Wikimedia
  - Powstało w celu eliminacji dublowania zasobów między projektami – dzięki temu zdjęcie, mapa, czy inny typ zasobu są umieszczane w ramach projektu raz, a wykorzystywane wielokrotnie
- Aktualnie zawiera 2 643 000 plików – wszystkie na wolnych licencjach
- [Kategoria:Chemia](#) – zawiera ok. 50 000 tysięcy wzorów, struktur, schematów, zdjęć, diagramów

Chemia w Wikipedii - statystyka

<i>Dziedzina</i>	<i>Liczba artykułów</i>	
	w pl	w en
<i>Chemia ogólnie</i>	495	912
<i>Alchemia</i>	47	200
<i>Analityczna</i>	507	703
<i>Fizyczna</i>	504	938
<i>Nieorganiczna</i>	25	53
<i>Organiczna + Biochemia</i>	740	1627
<i>Aparatura</i>	115	231
<i>Broń chemiczna</i>	119	147
<i>Materialoznawstwo</i>	243	632
<i>Procesowa + przemysł chemiczny</i>	392	2235
<i>Reakcje</i>	174	614
<i>Wydziały chemii i insytuty</i>	9	20
<i>Chemicy</i>	571	1305
<i>Związki chemiczne razem</i>	4299	ok. 10 000
<i>Nieorganiczne</i>	530	
<i>Organiczne</i>	3769	
Razem	8240	ok. 20 000

Chemia w Wikipedii – problemy z jakością

- Zbyt duża liczba tzw. „stubów” – czyli artykułów załączkowych, nie zawierających nawet minimum podstawowych informacji – przykład – [nonan](#) por. [heksan](#)
- Informacje wątpliwe, bez źródeł – przykład: [nonatriakontan](#)
- Dziury tematyczne – np.: brak dobrego artykułu o [podstawieniu nukleofilowym](#)
- Błędy merytoryczne (nie podam przykładu, bo jak bym znalazł to bym od razu poprawił 😊)
- Wiele artykułów jest pisanych nazbyt specjalistycznym językiem jak na „encyklopedię dla każdego” - [Izoterma Sircara](#), [VLDL](#).

Dla równowagi:

- Wiele tematów jest bardzo dobrze opisanych – np.: [spektroskopia mas](#), [konfiguracja absolutna](#), czy [enzymy](#)

Chemia w Wikipedii – agregatory

- [Portal:Chemia](#) – istnieje od 2004 r. Zawiera obrazek miesiąca, związek miesiąca, artykuł miesiąca, reakcję miesiąca, sekcję z „ciekawostkami”, oraz listę kategorii, klikalny układ okresowy i listę napisania najpotrzebniejszych artykułów
- [Wikiprojekt:Chemia](#) – grupuje 14 wikipedystów zainteresowanych chemią, w jego ramach ustala się listę najpotrzebniejszych zadań do zrobienia, strukturę artykułów (tzw. szablony i infoboxy), dyskutuje się o drzewku kategorii itd.
- [Projekty szkolne i akademickie](#) – nowa inicjatywa wciągania do współpracy szkół i środowisk akademickich.

Projekty szkolne i akademickie

Wykorzystanie Wikipedii jako medium do aktywnego kształcenia poprzez pisanie lub poszerzanie artykułów.

- uczestnicy czują, że nie piszą tylko dla samego zaliczenia – coś z ich pracy zostaje dla innych
- ich praca jest od razu konfrontowana i weryfikowana przez np.: członków wikiprojektu:chemia – mogą się uczyć na poprawkach w ich hasłach i dyskutować o nich
- jeśli na zaliczenie – to tylko jako jedna z opcji – nie należy zmuszać do pisania w Wikipedii
- prowadzący powinien sam znać mechanizm Wikipedii
- zapoznać uczestników z [zasadami](#) i [zaleceniami](#) Wikipedii
- przed rozpoczęciem – zgłosić i przedyskutować program projektu z wikipedystami

Wsparcie Stowarzyszenia

- Stowarzyszenie wspiera projekty szkolne i akademickie poprzez organizację warsztatów i innego rodzaju pomoc techniczną
- Przykłady: współpraca z Polskim Towarzystwem Astronomicznym i Szkołą Leśną w Białowieży
- A co z PTChem ?

Konferencja Wikimedia Polska 2008

22-25 maja 2008, Rabka

Wikipedia Academy

18-24 września (?), Wrocław

Licencja

Copyright (2008): Tomasz Ganicz
(oprócz zdjęć i grafik wymienionych na następnym slajdzie)

Ja, twórca tej pracy, niniejszym udostępniam ją na poniższej licencji:

Udziela się zgody na kopiowanie, dystrybucję i/lub modyfikację tej grafiki na warunkach licencji [GNU Free Documentation License](#) w wersji 1.2 lub nowszej, opublikowanej przez [Free Software Foundation](#). Kopia tekstu licencji umieszczona została pod hasłem [GFDL](#). Dostępne jest również jej [polskie tłumaczenie](#).

Ja, twórca tej pracy, niniejszym udostępniam ją na poniższej licencji:

Ten plik udostępniony jest na licencji [Creative Commons Attribution ShareAlike 2.5](#).

Zdjęcia i grafiki

- Logo i nazwy Wikipedii, wszystkich innych projektów Wikimedia, oraz logo samej Fundacji a także Stowarzyszenia Wikimedia Polska są zastrzeżonymi znakami towarowymi przez Wikimedia Foundation. Wikimedia Foundation posiada też majątkowe prawa autorskie do tych grafik. Nie wolno używać tych grafik bez zgody Wikimedia Foundation.
- Majątkowe prawa autorskie do logo konferencji w Rabce posiada Stowarzyszenie Wikimedia Polska. Nie wolno używać tego logo bez zgody Stowarzyszenia.
- Wszystkie zrzuty ekranowe Wikipedii zostały wykonane przez Tomasza Ganicza i udostępnione na licencji [GNU FDL 1.2](#)
- [Zdjęcie Jimmy Walesa](#) na slajdzie 2 pochodzi z Wikimedia Commons, jest autorstwa użytkownika Danny i jest udostępnione na licencji GNU FDL 1.2
- Zdjęcie [Richarda Stallmana](#). Źródło: Wikimedia Commons, autor: Bill Ebbesen, public domain
- Wykres rozwoju Wikipedii na slajdzie 4 jest automatycznie wygenerowane przez developerów Wikimedia na podstawie logów z serwerów i jest dostępne na zasadach [domeny publicznej](#)
- [Zdjęcie serwerów](#) na slajdzie 6 przedstawia serwerownię Fundacji Wikimedia w Paryżu, pochodzi z Wikimedia Commons, jego autorem jest David Monniaux i jest ono udostępnione na licencji [CC-BY-SA 1.0](#)
- [Zdjęcie dzieci przy komputerach](#) na slajdzie 6 przedstawia pracownię komputerową w Bangladeszu sfinansowaną przez USAID i na mocy prawa amerykańskiego jest ona dostępna na zasadach domeny publicznej
- [Zdjęcie tłumy wikimedian](#) na slajdzie 10 to słuchacze wykładu w czasie [Wikimanii 2006](#), pochodzi z Wikimedia Commons, zostało wykonane przez Gusa Freedmana i udostępnione jest na licencji [CC-BY-SA 2.5](#)
- [Drugie zdjęcie tłumy wikimedian na slajdzie 10](#) przedstawia uczestników „[Oplatka Wikimedian 2005](#)”, pochodzi z Wikimedia Commons, zostało wykonane przez użytkownika Julo i jest udostępnione na zasadach domeny publicznej
- [Grafika przedstawiająca sieć serwerów Wikimedia](#) na slajdzie 11 pochodzi z Wikimedia Commons, zostało wykonane przez użytkownika Sansculottei jest udostępnione na licencji CC-BY-SA 2.5
- [Zdjęcie](#) na slajdzie 19 przedstawia uczestników WikiAkademii, która odbyła się we wrześniu 2006 w Zespole Szkół Leśnych w Białowieży. Zdjęcie pochodzi z Wikimedia Commons, jego autorem jest użytkownik Beentree i zostało ono udostępnione na licencji CC-BY-SA 2.5